

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Κάτω από ποιες συνθήκες η Συναισθηματική Νοημοσύνη προβλέπει τη Δημιουργικότητα;

Διατριβή

Νικολάου Χρύσω

Επόπτης: Δρ. Σπανούδης Γεώργιος

Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Μάης 2023

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Copyright© Νικολάου Χρύσω, 2023

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved

Εφίσταται η προσοχή στο γεγονός ότι τα πνευματικά δικαιώματα αυτής της διατριβής ανήκουν στο συντάκτη της. Αντίγραφο της διατριβής παρέχεται με την προϋπόθεση ότι κατά την ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, θα αναφέρεται η πηγή προέλευσης και θα διατηρείται το παρόν μήνυμα. Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Για τη χρήση της παρούσας Διατριβής ως πηγή είναι απαραίτητο αυτή να συμπεριληφθεί στη σχετική βιβλιογραφία.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν το συντάκτη και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου ή οποιοδήποτε μέλους του προσωπικού.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Περίληψη

Η δημιουργικότητα αποτελεί μέχρι σήμερα μία πολυσύνθετη δομή και έννοια, η οποία είναι αντικείμενο μελέτης για την επιστομονική κοινότητα εδώ και μερικές δεκαετίες. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της δημιουργικότητας και της χαρακτηριστικής συναισθηματικής νοημοσύνης. Βασικό επίσης ερώτημα της έρευνας ήταν το κατά πόσο διαφοροποιείται η σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών αναλόγως με το αν υπάρχει ή όχι εμπειρία από τα πεδία των τεχνών. Το δείγμα της έρευνας αποτελούσαν δύο ομάδες φοιτητών από διάφορες σχολές του Πανεπιστημίου Κύπρου: ομάδα ελέγχου και ομάδα τεχνών. Την ομάδα τεχνών αποτελούσαν φοιτητές οι οποίοι είχαν εμπειρία στα πεδία των τεχνών για τουλάχιστον ένα έτος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, δεν φάνηκε να εντοπίζεται στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της συναισθηματικής νοημοσύνης και δημιουργικότητας στο συνολικό δείγμα. Ωστόσο, φάνηκε να υπάρχει μία στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ του παράγοντα του αυτοελέγχου και της δημιουργικότητας, καθώς και ότι ο αυτοέλεγχος προβλέπει τη δημιουργικότητα. Καταληκτικά, η παρούσα έρευνα φαίνεται να εξετάζει και να φέρνει στο παρασκήνιο νέα ερωτήματα ως προς τη σχέση μεταξύ συναισθηματικής νοημοσύνης και δημιουργικότητας. Είναι πλέον γεγονός ότι η δημιουργικότητα είναι κάτι το οποίο έχει περιοριστεί στις μέρες μας, ιδίως στις νέες γενιές. Ο εντοπισμός διαφόρων παραγόντων που την επηρεάζουν, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση και ανάπτυξη της στους μαθητές και στους νέους.

Λέξεις/φράσεις κλειδιά: δημιουργικότητα, συναισθηματική νοημοσύνη, αυτοέλεγχος, πεδία τεχνών, πρωτοτυπία.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Ευχαριστίες

Καταρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επόπτη της διπλωματικής μου εργασίας Δρ. Γεώργιο Σπανούδη για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση του. Κατά τη διάρκεια των εξαμήνων της διεκπεραίωσης της έρευνας ήταν δίπλα μου με κάθε τρόπο, παρέχοντας ενθάρρυνση, σκέψεις προβληματισμού και καθοδήγηση σε οποιοδήποτε δυσκολία. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την υπόλοιπη ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητριών υπό την εποπτεία του Δρ. Γεώργιου Σπανούδη, για την συνεργασία και αλληλοβοήθεια τους τελευταίους αυτούς τους μήνες.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους τους συμμετέχοντες για την υπομονή και το χρόνο που αφιέρωσαν για την ολοκλήρωση των ερωτηματολογίων, καθώς και όλους όσους βοήθησαν στη διαδικασία εντοπισμού του δείγματος.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα όλα τα μέλη της οικογένειας μου για την υπομονή και κατανόηση που κατέδειξαν όλο αυτό το διάστημα. Η στήριξη τους, η αγάπη τους, η αισιοδοξία και η πίστη τους στις δυνατότητες μου αποτέλεσαν αρωγό για την ολοκλήρωση της διατριβής μου.

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Περιεχόμενα

	σελίδα
Περίληψη	3
Ευχαριστίες	4
Περιεχόμενα.....	5
Περιεχόμενα παραρτήματος	7
ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
1. Εισαγωγή	8
Η σχέση μεταξύ Δημιουργικότητας και Συναισθηματικής Νοημοσύνης	11
Περιορισμοί βιβλιογραφίας	14
2. Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα	15
3. Δεοντολογικά θέματα	15
4. Μεθοδολογία	16
Συμμετέχοντες	16
Ερευνητικά Εργαλεία.....	16
Διαδικασία συλλογής δεδομένων	20
5. Αποτελέσματα	21
6. Συζήτηση	30

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Συνεισφορά στην επιστημονική έρευνα της σχέσης της Δημιουργικότητας με τη Συναισθηματική Νοημοσύνη	33
Ερευνητικοί Περιορισμοί.....	33
Εισηγήσεις για μελλοντικές έρευνες και σύνοψη.....	34
Βιβλιογραφία	35

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Περιεχόμενα παραρτήματος

σελίδα

Παράρτημα 1: Έντυπο ενημέρωσης και συγκατάθεσης συμμετέχοντα	44
Παράρτημα 2: Έντυπο δημογραφικών στοιχείων συμμετεχόντων.....	45

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Εισαγωγή

Η δημιουργικότητα αποτελεί μέχρι σήμερα μία πολυσύνθετη δομή και έννοια (Kim, 2006). Δημιουργικότητα είναι η ικανότητα παραγωγής ενός έργου με πρωτότυπο και ταυτόχρονα κατάλληλο ή χρήσιμο τρόπο, όπως κρίνεται από τον πολιτισμό και την κοινωνία σε μια δεδομένη χρονική στιγμή και όχι από τον δημιουργό του (MacKinnon, 1962; Barron, 1988; Simonton, 1999; Plucker et al., 2004; Cramond et al., 2010; Kaufman, 2018). Μέχρι σήμερα, διάφοροι ερευνητές (Sternberg & Lubart, 1991; Sternberg & Lubart 1995; Sternberg, 2006; Kaufman, 2012; Kaufman, 2016) προσπάθησαν να προσεγγίσουν την έννοια της δημιουργικότητας προτείνοντας θεωρίες ως προς τη φύση, τη δομή και τις διαστάσεις της. Στη σχετική βιβλιογραφία, συγγενείς ως προς τον όρο δημιουργικότητα, εντοπίζονται οι όροι δημιουργική σκέψη, αποκλίνουσα σκέψη (ΑΣ), δημιουργική προσωπικότητα, δημιουργική συμπεριφορά, και δημιουργικό δυναμικό σε συγκεκριμένους τομείς (Guilford 1967; Gough 1979; Sternberg & Lubart, 1991; Sternberg & Lubart 1995; Sternberg, 2006; Runco, 2007; Kaufman, 2012; Kaufman, 2016).

Σημαντική συνεισφορά στο πεδίο της δημιουργικότητας υπήρξε από τις πρωτοποριακές εργασίες των Guilford (όπως αναφέρεται στους Guilford, 1967; Runco, & Jaeger, 2012) και Paul Torrance (όπως αναφέρεται στο Kim, 2006), οι οποίοι ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με την έννοια αυτή και επικεντρώθηκαν κυρίως στην αποκλίνουσα και δημιουργική σκέψη, καθώς και σε έργα που έδιναν έμφαση στην εκτίμηση τους. Η ΑΣ ορίζεται ως η ικανότητα του ατόμου να μπορεί να σκεφτεί με ένα άλλο τρόπο από αυτό που έχει μάθει και προβλέπει την επιτυχία που θα έχει ένα άτομο στο φυσικό του περιβάλλον. Αν και η ΑΣ σχετίζεται σημαντικά με τη δημιουργικότητα, δεν ταυτίζονται ως έννοιες. Συγκεκριμένα, η ΑΣ θεωρείται ως αναγκαία αλλά

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

όχι επαρκής, προϋπόθεση για τη δημιουργικότητα, κυρίως επειδή η δημιουργικότητα απαιτεί όχι μόνο πρωτότυπες ιδέες, αλλά και συγκλίνουσες και αξιολογικές διαδικασίες για την επίτευξη της χρησιμότητας (Clapham, 2001; Runco, 2008). Παρόλα αυτά, τα έργα ΑΣ χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα για να μετρηθεί η δημιουργική σκέψη, εφόσον είναι πολύ κοντά ως έννοιες (Runco, 2007). Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα Torrance Tests of Creative Thinking (όπως αναφέρεται στο Kim, 2006), τα οποία παραμένουν μέχρι και σήμερα οι πιο διαδεδομένες αξιολογήσεις για τη δημιουργικότητα, παρά τις σχετικές μεθοδολογικές ανησυχίες όσο αφορά την οικολογική εγκυρότητα (Kim 2006) και οι ικανότητες ΑΣ έχουν, επομένως, καθιερωθεί ως δείκτες δημιουργικού δυναμικού (Batey et al. 2009; Furnham et al. 2008; Kaufman et al. 2008). Σε τέτοιου είδους έργα αξιολογούνται μεταβλητές όπως η παραγωγή ιδεών, η ευχέρεια, η πρωτοτυπία και η ευελιξία (Runco, 2007; Cramond et al., 2010).

Η έννοια της Συναισθηματικής Νοημοσύνης (ΣΝ) εισήχθη για πρώτη φορά στην ψυχολογική έρευνα από τους Salovey και Mayer (1990) ως μία πολυδιάστατη ικανότητα, η οποία ανταποκρίνεται σε εξωτερικά και εσωτερικά γεγονότα, που αφορούν τα συναισθήματα του ίδιου του ατόμου ή άλλων ατόμων. Οι πρώτες, ωστόσο, αναφορές εντοπίζονται από το Thorndike στην έννοια της «κοινωνικής νοημοσύνης», ως η ικανότητα κατανόησης και διαχείρισης των ανθρώπων και των ανθρωπίνων σχέσεων (Mayer & Salovey, 1993).

Σύμφωνα με ένα κοινά διαδεδομένο πλέον ορισμό, η ΣΝ ορίζεται ως: α) η ικανότητα ακριβούς αντίληψης, εκτίμησης και έκφρασης των συναισθημάτων, β) η ικανότητα διευκόλυνσης της σκέψης και συλλογισμού μέσω αξιοποίησης του συναισθήματος, (γ) η γενική επίγνωση και ικανότητα κατανόησης των συναισθημάτων και (δ) η ικανότητα ρύθμισης και διαχείρισης των συναισθημάτων για την προώθηση της ανάπτυξης τόσο τα συναισθήματα όσο

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

διανοητικά (Mayer & Geher, 1996; Mayer et al., 1997; Mayer et al., 2001; Mayer et al., 2004).

Σε διάφορες θεωρίες και έρευνες που αφορούν την ΣΝ (π.χ. Salovey & Mayer, 1990; Goleman, 1998), γίνεται αναφορά σε έννοιες, όπως ενσυναίσθηση, ευελιξία, αυτογνωσία, αυτορρύθμιση, κίνητρα και διαχείριση σχέσεων, ως περιεχόμενο ή διαστάσεις της ΣΝ.

Οι Petrides και Furnham (2000) διαχωρίζουν τη ΣΝ σε δύο μορφές: ως «χαρακτηριστικό» και ως «διαδικασία/ικανότητα επεξεργασίας πληροφοριών». Η ΣΝ ως ικανότητα, θεωρείται ως μία διακριτή μορφή νοημοσύνης για συλλογισμό σχετικά με το συναίσθημα, η οποία προσφέρεται για αξιολόγηση μέσω μέγιστης απόδοσης, ανάλογη με τις παραδοσιακές γνωστικές δοκιμασίες (Mayer et al., 2008). Από την άλλη, η θεωρία της χαρακτηριστικής ΣΝ, ορίζει τη ΣΝ ως γνώρισμα προσωπικότητας και τα συναισθήματα ως ένα ενιαίο και θεμελιώδη τομέα της προσωπικότητας. Δηλαδή κινούνται και ιεραρχούνται στα πλαίσια της προσωπικότητας, με βάση τη θεωρία αυτή, ή καλύτερα τοποθετείται επί της θέσης ότι η προσωπικότητα παρέχει το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί η ΣΝ (Petrides et al., 2007b). Ουσιαστικά η θεωρία χαρακτηριστικής ΣΝ, ορίζει τη ΣΝ ως τις αυτοπροσανατολισμένες αντιλήψεις του ατόμου, σχετικά με τα συνεπή χαρακτηριστικά του, που αφορούν τους τρόπους αντίληψης, επεξεργασίας, και διαχείρισης της συναισθηματικής πληροφορίας (Petrides et al., 2007a). Τέτοια χαρακτηριστικά είναι για παράδειγμα, η αισιοδοξία, η ασφαλής διεκδικητικότητα και η ενσυναίσθηση (Petrides & Funham, 2001).

Η ΣΝ, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, φαίνεται να συσχετίζεται με αυξημένες και αποτελεσματικότερες στρατηγικές προσαρμογής, και κατάλληλους μηχανισμούς αντιμετώπισης μίας αρνητικής κατάστασης (Petrides et al., 2004; Martins et al., 2010). Σύμφωνα, επίσης, με τους Petrides και συνεργάτες (2004) άτομα με αυξημένη ΣΝ τείνουν να παρουσιάζουν καλύτερη

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

διαχείριση του άγχους και των αρνητικών συναισθημάτων, χαμηλότερα επίπεδα ψυχολογικών και σωματικών συμπτωμάτων, και γενικότερα φαίνεται να ερμηνεύουν μία αρνητική κατάσταση ως ευκαιρία για ανάπτυξη αντί ως απειλή. Επιπλέον, αναφέρονται υψηλά επίπεδα ευημερίας, αιδιοδοξίας και ικανοποίησης από τη ζωή και χαμηλά επίπεδα δυσλειτουργικής ψυχολογικής προσαρμογής, όπως κατάθλιψη και αποκλίνουσα συμπεριφορά (Austin et al., 2005; Williams et al., 2009). Υψηλά συναισθηματικά νοήμοντα άτομα, φαίνεται να έχουν, επίσης, μεγαλύτερα κοινωνικά δίκτυα, αυξημένες δεξιότητες έκφρασης, αποτελεσματικότερη ρύθμιση των συναισθημάτων τους και αξιολόγηση των κοινωνικών ενδείξεων, παρέχοντας καλύτερη ενθάρρυνση στις κοινωνικές τους σχέσεις, και μεγαλύτερη αποδοχή από τους άλλους (Petrides et al., 2004). Η ΣΝ φαίνεται να παρουσιάζει, επίσης, θετική συσχέτιση με την ακαδημαϊκή επίδοση, αλλά και την πετυχημένη εργασιακή σταδιοδρομία (Petrides et al., 2004; Urquijo et al., 2019)

Η σχέση μεταξύ Δημιουργικότητας και Συναισθηματικής Νοημοσύνης

Διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις υποστηρίζουν την ύπαρξη σχέσης μεταξύ δημιουργικότητας και ΣΝ. Συγκεκριμένα, υπάρχουν θεωρίες που υποστηρίζουν ότι άτομα με υψηλότερη δημιουργικότητα μπορούν να βρουν και να δημιουργήσουν ευκολότερα λύσεις σε διάφορα προβλήματα και δυσκολίες, κάτι το οποίο συμβάλλει στην ανθεκτικότητα και προσαρμοστικότητα τους σε αγχωτικές και δύσκολες καταστάσεις (Runco, 2007; Xu et al., 2019). Μία ακόμη θεωρητική προσέγγιση για τη διασύνδεση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας είναι ότι άτομα με υψηλή ΣΝ είναι πιο ικανά στη διατήρηση μιας πιο θετικής και προσαρμοστικής συναισθηματικής κατάστασης, η οποία μπορεί να διεγείρει τη

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

δημιουργικότητα, με αποτέλεσμα την επέκταση του πεδίου της δημιουργίας ιδεών και την επιμονή στην εξερεύνηση νέων ιδεών (Runco, 2007; Xu et al., 2019)

Πέρα από τις θεωρητικές προσεγγίσεις, φαίνεται ότι η σχέση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας υποστηρίζεται και από τη βιβλιογραφία, με έρευνες στις οποίες εντοπίζονται κυρίως χαμηλές έως μέτριες συσχετίσεις μεταξύ των δύο μεταβλητών. Σε αρκετές έρευνες στη βιβλιογραφία εντοπίζεται μία γενική χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών, όσο αφορά φοιτητικούς, κυρίως, πληθυσμούς (π.χ. Bindu & Thomas, 2006; Olatoye et al., 2010; Hoffmann & Russ, 2012; Ivcevic & Brackett, 2015; Takeuchi et al., 2015; He et al., 2018; Tripathi, 2019; Xu et al., 2019; Tu et al., 2020)

Σύμφωνα με την έρευνα των Wolfradt και συνεργατών (2002), εντοπίστηκαν μέτριες συσχετίσεις μεταξύ δεικτών της δημιουργικότητας με την διάσταση κυρίως της ενσυναίσθησης. Το εύρημα αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνεται μερικώς και στην έρευνα της Mishra (2014), τα αποτελέσματα της οποίας έδειξαν ότι μαθητές με πιο υψηλή ενσυναίσθηση έτειναν να παρουσιάζουν πιο ψηλά σκορ στην διάσταση της πρωτοτυπίας. Παρομοίως, στην έρευνα των Geher και συνεργατών (2017), με τεστ ανίχνευσης συναισθήματος, φάνηκε ότι η ενσυναισθητική ακρίβεια προέβλεπε καλύτερα την διάσταση της ευχέρειας. Από την άλλη στην έρευνα των Tu και συνεργατών (2020), σε φοιτητικό πληθυσμό, οι συσχετίσεις της ΣΝ με τη δημιουργικότητα εντοπίστηκαν κυρίως στις μετρήσεις της ευχέρειας και επεξεργασίας, όπως αυτές μετρήθηκαν με το Abbreviated Torrance Test for Adults (ATTA; Torrance, 1998, όπως αναφέρεται στους Tu et al., 2020).

Σύμφωνα, επίσης, με την έρευνα των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011) φάνηκε ότι το χαρακτηριστικό της κοινωνικότητας (TEIQue; Petrides & Furnham, 2002) προέβλεπε σε μέτριο

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

βαθμό αλλά στατιστικώς σημαντικό, την αποκλείουσα-δημιουργική σκέψη. Από την άλλη στην έρευνα των Sanchez-Ruiz και συνεργατών (2015), σε φοιτητές από τεχνικές και φυσικές επιστήμες, κοινωνικές επιστήμες και τέχνες, φάνηκε ότι η κοινωνικότητα, όπως αυτή μετρήθηκε με το TEIQue (Petrides, 2009) συσχετίζεται θετικά με την αποκλείουσα-δημιουργική σκέψη, όπως αυτή μετρήθηκε με το Torrance Test of Creative Thinking (TTCT-Figural Form B; Torrance, 1974). Η διάσταση της κοινωνικότητας εντοπίζεται και στην έρευνα των Şahin και συνεργατών (2016), στα πλαίσια της οποίας φάνηκε ότι μπορούσε να προβλέψει σημαντικά (με χαμηλές έως μέτριες συσχετίσεις) διάφορες διαστάσεις δημιουργικής συμπεριφοράς, όπως ακαδημαϊκή δημιουργικότητα, καλλιτεχνική απόδοση και προσωπική / καθημερινή δημιουργικότητα, όπως αυτές μετρήθηκαν με την κλίμακα αυτοαναφοράς Kaufman Domains of Creativity Scale (K-DOCS; Kaufman, 2012). Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνονται και από την έρευνα του Şahin (2016) σε χαρισματικούς μαθητές. Ευρήματα άλλων ερευνών δείχνουν ότι η αντίληψη και διαχείριση των συναισθημάτων, η αισιοδοξία, και η αυτοαποτελεσματικότητα προβλέπουν μερικώς τη δημιουργικότητα (Wolfradt et al., 2002; Hoffmann & Russ, 2012; Noorafshan & Jowkar, 2013).

Από την άλλη, σε αρκετές έρευνες εντοπίζεται μία αρνητική συσχέτιση μεταξύ του χαρακτηριστικού του αυτοελέγχου με διαστάσεις δημιουργικότητας. Στην έρευνα των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011) σε φοιτητικό πληθυσμό, φάνηκε ότι η συσχέτιση μεταξύ αυτοελέγχου και αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης ήταν αρνητική στις ομάδες των φοιτητών από τους κλάδους των τεχνών (καλών τεχνών, μουσικής και δράματος), και ελαφρώς θετική στις υπόλοιπες ομάδες. Η διαφοροποίηση αυτή ως προς τον αυτοέλεγχο επιβεβαιώνεται και από την έρευνα των Sanchez-Ruiz και συνεργατών (2015) σε φοιτητικό, επίσης, πληθυσμό.

Συνεχίζοντας, στην έρευνα των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011), εντοπίζεται επίσης μία

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

συσχέτιση μεταξύ της διάστασης της συναισθηματικότητας και της αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης. Αυτή η συσχέτιση φάνηκε να είναι θετική στους φοιτητές των τεχνών, αλλά αρνητική στις υπόλοιπες ομάδες. Γενικότερα, φαίνεται να εντοπίζονται κάποιες διαφορές μεταξύ των καλλιτεχνών και των άλλων φοιτητών. Οι Sánchez-Ruiz και συνεργάτες (2011) προτείνουν ότι η σπουδή του φοιτητή διαμεσολαβεί της σχέσης μεταξύ αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης και ΣΝ. Η θέση αυτή φαίνεται να υποστηρίζεται και από τους Pavlova και Kornilova (2013), στην έρευνα των οποίων εντοπίστηκαν διαφορετικά μοτίβα συσχετίσεων μεταξύ των δύο μεταβλητών, με τους φοιτητές μουσικής να παρουσιάζουν πιο υψηλή δημιουργικότητα και τους φοιτητές ψυχολογίας πιο χαμηλή.

Περιορισμοί βιβλιογραφίας

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, οι συσχετίσεις που εντοπίζονται μεταξύ της ΣΝ και δημιουργικότητας είναι από μηδενικές μέχρι χαμηλές ή/και μέτριες. Ωστόσο, η πλειοψηφία των μελετών που εξετάζουν αυτή τη σχέση, αφορά τον γενικό πληθυσμό νεαρών ενηλίκων/φοιτητών. Με εξαίρεση 2-3 έρευνες (Sánchez-Ruiz et al., 2011; Pavlova & Kornilova, 2013; Sanchez-Ruiz et al., 2015), δεν φαίνεται να γίνεται διαχείριση άλλων μεταβλητών, όπως η σπουδή του φοιτητή, από την οποία θα μπορούσε να εξαρτάται το μέγεθος της συσχέτισης που εντοπίζεται μεταξύ των δύο μεταβλητών. Οι Sánchez-Ruiz και συνεργάτες (2011) προτείνουν ότι η σπουδή του φοιτητή ενδεχομένως να διαμεσολαβεί της σχέσης μεταξύ αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης και ΣΝ. Επομένως φαίνεται να υπάρχει η ανάγκη στη βιβλιογραφία από νέες μελέτες που να διερευνούν και να επιβεβαιώνουν αυτή τη υπόθεση, που αφορά τη διαφοροποίηση της σχέσης μεταξύ της ΣΝ και δημιουργικότητας ανάλογα με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, όπως για παράδειγμα το αντικείμενο σπουδής.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν, πρώτον, να διερευνηθεί περαιτέρω τη γενική σχέση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας, και, δεύτερον να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών υπό διαφορετικές συνθήκες και παράγοντες, όπως για παράδειγμα η εμπειρία στο πεδίο των τεχνών.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας μελέτης, ήταν τα εξής:

- 1) Υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ΣΝ και της δημιουργικότητας/δημιουργικής σκέψης/αποκλίνουσας σκέψης.
- 2) Προβλέπουν τα επιμέρους συστατικά/παράγοντες της ΣΝ διαφοροποιημένα τη δημιουργικότητα ή συγκεκριμένες διαστάσεις της δημιουργικότητας;
- 3) Διαφοροποιεί τη σχέση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας, η εμπειρία του φοιτητή από το χώρο των τεχνών;

Δεοντολογικά θέματα

Κατά την διάρκεια του σχεδιασμού, της διεκπεραίωσης και της συγγραφής της έρευνας τηρήθηκαν εκ μέρους της ερευνήτριας και των συνεργατών οι κώδικες ηθικής και δεοντολογίας ως προς τη διαχείριση των συμμετεχόντων και των προσωπικών δεδομένων τους. Για το σκοπό αυτό, δόθηκαν έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης στον κάθε συμμετέχοντα, όπως θα περιγραφεί στη διαδικασία συλλογής δεδομένων.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες

Για τους σκοπούς της έρευνας συγκεντρώθηκε ένα δείγμα 64 ατόμων. Τα 33 άτομα αποτελούσαν την ομάδα ελέγχου και δεν είχαν οποιαδήποτε εμπειρία από το χώρο των τεχνών. Τα 31 άτομα αποτελούσαν την ομάδα τεχνών και είχαν εμπειρία σε τουλάχιστον ένα από τα πεδία της τέχνης (visual arts & performing arts: καλές τέχνες, χορός, μουσική, θέατρο) για τουλάχιστον ένα έτος και με ενασχόληση για τουλάχιστον δύο ώρες τη βδομάδα. Για τη συμμετοχή στη μελέτη, υπήρχαν τα πιο κάτω κριτήρια: οι συμμετέχοντες έπρεπε να είναι φοιτητές του Πανεπιστημίου Κύπρου και να μην ξεπερνούν την ηλικία των 25 ετών.

Συλλέχθηκαν επίσης συγκεκριμένα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος. Αυτά είχαν ως εξής: φύλο, ηλικία, έτος φοίτησης σε πτυχίο/μεταπτυχιακό, τμήμα σπουδών και σχολή, εμπειρία στο χορό, την τέχνη, τη μουσική ή το θέατρο (χρόνια ενασχολήσης και ώρες ανά βδομάδα).

Ερευνητικά Εργαλεία

Trait Emotional Intelligence Questionnaire - Short Form (TEIQue-SF)

Η ελληνική μορφή του ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς Trait Emotional Intelligence Questionnaire - Short Form (TEIQue-SF; Petrides & Furnham, 2006, μεταφρασμένο στα ελληνικά από τους Petrides et al., 2007), θα χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση της ΣΝ. Το ερωτηματολόγιο αποτελεί τη σύντομη μορφή του TEIQue (Petrides, 2009) και είναι διαθέσιμο στη βιβλιογραφία (Stamatoroulou et al., 2016). Αποτελείται από 30 ερωτήσεις/στοιχεία, οι απαντήσεις των οποίων κυμαίνονται σε μία κλίμακα 7 επιλογών, από «διαφωνώ απόλυτα» σε «συμφωνώ απόλυτα».

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Το TEIQue-SF αξιολογεί τη ΣΝ σε 4 παράγοντες/χαρακτηριστικά: ευημερία, αυτοέλεγχος, συναισθηματικότητα και κοινωνικότητα.

Ευημερία

Οι υψηλές βαθμολογίες σε αυτόν τον παράγοντα αντικατοπτρίζουν μια γενικευμένη αίσθηση ευημερίας, χαράς και θετικότητας, που εκτείνεται από τα προηγούμενα επιτεύγματα έως τις μελλοντικές προσδοκίες. Αντίθετα, οι χαμηλές βαθμολογίες σε αυτόν τον παράγοντα είναι ένδειξη χαμηλής αυτοεκτίμησης και απογοήτευσης από τη ζωή.

Αυτοέλεγχος

Οι υψηλές βαθμολογίες στον παράγοντα του αυτοελέγχου είναι ένδειξη ενός υγιούς βαθμού ελέγχου των ορμών και επιθυμιών, καθώς και ρύθμισης των εξωτερικών πιέσεων και του στρες. Πρόκειται για ενδείξεις για άτομα που δεν είναι ούτε καταπιεσμένα αλλά ούτε υπερβολικά εκφραστικά. Αντίθετα, χαμηλές βαθμολογίες φανερώνουν ότι πρόκειται για άτομα που είναι επιρρεπή στην παρορμητική συμπεριφορά και με δυσκολίες στη διαχείριση του άγχους. Ο χαμηλός αυτοέλεγχος συνδέεται επίσης με ακαμψία.

Συναισθηματικότητα

Οι υψηλές βαθμολογίες σε αυτό τον παράγοντα αποτελούν ενδείξεις ενός ευρέως φάσματος δεξιοτήτων που σχετίζονται με τα συναισθήματα. Συγκεκριμένα, τα άτομα τα άτομα μπορούν να αντιλαμβάνονται και να εκφράζουν τα συναισθήματα τους, αλλά και να χρησιμοποιούν αυτές τις ικανότητες για ανάπτυξη και διατήρηση στενών σχέσεων με σημαντικούς άλλους. Αντίθετα, άτομα με χαμηλές βαθμολογίες σε αυτό τον παράγοντα δυσκολεύονται να αναγνωρίσουν τις εσωτερικές συναισθηματικές τους καταστάσεις και να

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

εκφράσουν τα συναισθήματά τους σε άλλους, κάτι που συχνά οδηγεί σε λιγότερο ικανοποιητικές προσωπικές σχέσεις.

Κοινωνικότητα

Τα άτομα με υψηλές βαθμολογίες στον παράγοντα της κοινωνικότητας είναι καλύτερα στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Έχουν καλές δεξιότητες ακρόασης και μπορούν να επικοινωνούν εποικοδομητικά με ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα. Αντίθετα, τα άτομα με χαμηλές βαθμολογίες, δεν μπορούν να επηρεάσουν τα συναισθήματα των άλλων και είναι λιγότερο πιθανό να είναι καλοί διαπραγματευτές ή δικτυωτές. Συχνά φαίνονται ντροπαλοί και συγκρατημένοι σε κοινωνικές καταστάσεις.

Η συνολική εσωτερική αξιοπιστία του ερωτηματολογίου είναι $\alpha = 0.89$ και $\alpha = 0.60 - 0.78$ για τις τέσσερις υποκλίμακες. Η συγκλίνουσα εγκυρότητα είναι μέτρια έως υψηλή σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Stamatoroulou et al., 2016).

Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT, Figural Form B)

Το Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT, Figural Form B; Torrance, 1990) θα χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση του δημιουργικού δυναμικού. Η επιλογή του TTCT-F (TTCT-Figural) έγινε με βάση το γεγονός ότι αποτελεί ένα πιο πολιτισμικά δίκαιο εργαλείο σε σχέση με το TTCT-V (TTCT-Verbal), καθώς επίσης και για το λόγο ότι χρησιμοποιείται στις περισσότερες σχετικές έρευνες (π.χ. Sánchez-Ruiz et al., 2011; Sanchez-Ruiz et al., 2015). Επιπλέον, όσο αφορά την ευχέρεια, ευελιξία και πρωτοτυπία φαίνεται ότι το TTCT-F είναι ένα πιο ολοκληρωμένο και αξιόπιστο εργαλείο μέτρησης του δημιουργικού δυναμικού σε σχέση με το TTCT-V (Kim, 2017).

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Το Figural Form B αποτελείται από τρεις δραστηριότητες: Δημιουργία εικόνας (από μια επισημασμένη ένδειξη), Συμπλήρωση εικόνας (και πάλι με ενδείξεις) και Κύκλοι. Οι οδηγίες για τη χορήγηση του TTCT, Figural Form B είναι προσαρμοσμένες στα ελληνικά (Διακίδου, 2001). Η βαθμολόγηση θα γίνει με βάση το σχετικό εγχειρίδιο που αφορά το TTCT, Figural Form B, και θα αξιολογεί το δημιουργικό δυναμικό με βάση τους τρεις παράγοντες: Ευχέρεια, Ευελιξία και Πρωτοτυπία.

Ευχέρεια

Η Ευχέρεια αφορά την ικανότητα παραγωγής πολλών αποκρίσεων/ιδεών. Βαθμολογείται με βάση τον αριθμό των σχετικών αποκρίσεων, και αποτελεί την προϋπόθεση για να θεωρείται έγκυρη η αξιολόγηση των υπολοίπων παραγόντων.

Ευελιξία

Η Ευελιξία αφορά την ικανότητα παραγωγής ιδεών από διαφορετικές κατηγορίες. Βαθμολογείται με βάση τον αριθμό των διαφορετικών κατηγοριών που χρησιμοποιήθηκαν.

Πρωτοτυπία

Η Πρωτοτυπία αφορά την ικανότητα του ατόμου να παράγει σχετικά κοινές απαντήσεις (χαμηλή πρωτοτυπία) ή ασυνήθιστες και εξαιρετικά ευφάνταστες απαντήσεις (υψηλή πρωτοτυπία). Βαθμολογείται με βάση τον αριθμό των ασυνήθιστων απαντήσεων.

Η αξιοπιστία αξιολόγησης-επαναξιολόγησης του TTCT-F κυμαίνεται από 0.59 μέχρι 0.97 (Torrance, 2000). Όσο αφορά την εγκυρότητα του εργαλείου, δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία. Ωστόσο, σε αρκετές μελέτες εξετάστηκε η προγνωστική εγκυρότητα των βαθμολογιών TTCT σε

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

μεμονωμένα αποτελέσματα (Torrance, 1972; Cramond et al., 2005). Αυτές οι μελέτες έδειξαν ότι οι βαθμολογίες TTCT προέβλεψαν σημαντικά τόσο την ποσότητα όσο και την ποιότητα της δημιουργικότητας χρόνια αργότερα.

Όσον αφορά το ερωτηματολόγιο TTCT-F πραγματοποιήθηκαν ποιοτικές αναλύσεις, με στόχο τον υπολογισμό των παραγόντων πρωτοτυπίας, ευελιξίας και ευχέρειας και συνολικής δημιουργικότητας. Στη 1^η άσκηση αξιολογήθηκε ο παράγοντας της πρωτοτυπίας. Στη 2^η άσκηση αξιολογήθηκαν οι παράγοντες της πρωτοτυπίας και ευελιξίας, ενώ στη 3^η άσκηση οι παράγοντες της πρωτοτυπίας, ευελιξίας και ευχέρειας. Όσον αφορά τις μετρήσεις της πρωτοτυπίας, η κάθε απάντηση βαθμολογείτο με 0 ή 1. Όσον αφορά τις μετρήσεις ευελιξίας, η βαθμολογία στην εκάστοτε άσκηση ήταν ίση με το άθροισμα των ομάδων απαντήσεων στις οποίες αντιστοιχούσαν οι μεμονωμένες απαντήσεις του συμμετέχοντα. Κάθε ομάδα απαντήσεων λαμβανόταν υπόψη μόνο 1 φορά κατά την διαδικασία βαθμολόγησης της εκάστοτε άσκησης, και αντιστοιχούσε σε 1 βαθμό. Σημειώνεται ότι οι ομάδες απαντήσεων διαμορφώθηκαν με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στη παρούσα μελέτη. Τέλος, όσον αφορά τις μετρήσεις της ευχέρειας, η βαθμολογία ήταν ίση με τον αριθμό της ποσότητας των ιδεών.

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων από τους συμμετέχοντες μέσα από δύο ομαδικές συναντήσεις – μία με την ομάδα ελέγχου και μία με την ομάδα τεχνών. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, χορηγείτο αρχικά το ερωτηματολόγιο TEIQue-SF, και έπειτα, εφόσον συμπληρωνόταν από όλους τους συμμετέχοντες, χορηγείτο το TTCT-F. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου TEIQue-SF διαρκούσε περίπου 5-10 λεπτά, ενώ η συμπλήρωση του TTCT-F διαρκούσε περίπου 30 λεπτά.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Πριν από την χορήγηση των ερωτηματολογίων, οι συμμετέχοντες ενημερώνονταν περί της έρευνας και της συμμετοχής τους και έπειτα συμπλήρωναν ένα έντυπο συγκατάθεσης. Η ενημέρωση των συμμετεχόντων αφορούσε κυρίως στους σκοπούς της έρευνας, στις προϋποθέσεις για συμμετοχή, στα ενδεχόμενα οφέλη από τη συμμετοχή του και στα δικαιώματα του κάθε συμμετέχοντα. Οι συμμετέχοντες διαβεβαιώνονταν για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, και για θέματα εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας από την ερευνήτρια. Επιπλέον, ενημερώνονταν για το δικαίωμα αποχώρησης από την έρευνα οποιαδήποτε στιγμή και για το γεγονός ότι πρόκειται για εθελοντική συμμετοχή.

Επιπλέον, στην αρχή της κάθε συνάντησης οι συμμετέχοντες συμπλήρωναν ακόμη ένα σύντομο έντυπο, με ερωτήσεις που αφορούσαν τα δημογραφικά στοιχεία του συμμετέχοντα, όπως ορίστηκαν σε προηγούμενη ενότητα.

Αποτελέσματα

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων καταχωρήθηκαν σε μία βάση δεδομένων στο SPSS. Πραγματοποιήθηκαν κυρίως περιγραφικές στατιστικές, ανάλυση παραγόντων και συσχετίσεις, όπως θα περιγραφεί πιο κάτω.

Στους πίνακες 1 και 2 περιγράφονται τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος.

Πίνακας 1

Περιγραφικές στατιστικές των μεταβλητών του δείγματος (N=64)

Μεταβλητή	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό δείγματος
Φύλο		
Ανδρες	22	34.4%
Γυναίκες	42	65.6%
Σχολή		

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Φιλοσοφική	5	7.8%
Πολυτεχνική	10	15.6%
Ανθρωπίνων	5	7.8%
Επιστημών		
Θετικών Επιστημών	14	21.9%
Κοινωνικών	19	29.7%
Επιστημών &		
Επιστημών Αγωγής		
Οικονομικών &	11	17.2%
Διοίκησης		
Επιχειρήσεων		
Ηλικία		
18-20	9	14.1%
21-23	32	50%
24-25	23	35.9%
Επίπεδο Σπουδών		
Προπτυχιακό	23	74.2%
Μεταπτυχιακό	8	25.8%
Ομάδες		
Ομάδα Ελέγχου	33	51,6%
Ομάδα Τεχνών	31	48,4%

Πίνακας 2

Είδη τεχνών στα οποία δήλωσαν εμπειρία οι συμμετέχοντες στην Ομάδα Τεχνών.

Κατηγορία Τεχνών	Αριθμός Συμμετεχόντων	Ποσοστό
Θέατρο	13	39.4%
Τέχνη	11	33.3%
Μουσική	8	24.2%

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Χορός 12 36.4%

Σημείωση. Ορισμένοι από τους συμμετέχοντες είχαν εμπειρία σε περισσότερα από 1 είδος τέχνης. Η εμπειρία αφορούσε τουλάχιστον 2 ώρες ενασχόλησης κάθε βδομάδα, με τουλάχιστον 1 είδος τέχνης και για τουλάχιστον 1 έτος.

Για επιβεβαίωση και διαμόρφωση της δομής των παραγόντων που αποτελούν το Ερωτηματολόγιο Συναισθηματικής Νοημοσύνης (TEIQue-SF) πραγματοποιήθηκε ανάλυση παραγόντων. Στον πίνακα 3 φαίνονται τα αποτελέσματα.

Πίνακας 3

Αποτελέσματα από την ανάλυση παραγόντων για το Ερωτηματολόγιο TEIQue-SF

TEIQue-SF item	Φορτίσεις Παραγόντων			
	Κοινωνικότητα	Ευημερία	Αυτοέλεγχος	Συναισθηματικότητα
6. Μπορώ να χειριστώ αποτελεσματικά τους άλλους ανθρώπους.	.74			
10. Συχνά δυσκολεύομαι να υπερασπισθώ τα δικαιώματά μου. (R)	.74			
11. Συνήθως μπορώ να επηρεάσω τα συναισθήματα των άλλων ανθρώπων.	.63			
21. Θα περιέγραφα τον εαυτό μου ως καλό διαπραγματευτή.	.70			
25. Έχω την τάση να υποχωρώ ακόμη και όταν γνωρίζω πως έχω δίκιο. (R)	.65			
26. Πιστεύω πως δεν έχω καθόλου επιρροή στα συναισθήματα των άλλων. (R)	.63			
30. Οι άλλοι με θαυμάζουν γιατί είμαι «άνετος».	.47			
9. Πιστεύω πως έχω πολλά χαρίσματα.		.41		
12. Γενικά είμαι απαισιόδοξος άνθρωπος. (R)		.64		
14. Συνήθως δυσκολεύομαι να προσαρμόζω τη ζωή μου ανάλογα με τις περιστάσεις. (R)		.45		

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

18. Δεν έχω αρκετά κίνητρα στη ζωή μου. (R)	.65
20. Σε γενικές γραμμές, είμαι ευχαριστημένος από τη ζωή μου.	.82
24. Αισθάνομαι καλά με τον εαυτό μου.	.53
27. Πιστεύω ότι γενικά τα πράγματα θα εξελιχθούν καλά στη ζωή μου.	.51
29. Γενικά, μπορώ να προσαρμοζομαι σε καινούρια περιβάλλοντα και καταστάσεις.	.70
7. Έχω την τάση να αλλάζω γνώμη συχνά. (R)	.47
13. Οι κοντινοί μου άνθρωποι παραπονιούνται ότι δεν τους συμπεριφέρομαι σωστά. (R)	.56
15. Γενικά, είμαι ικανός να αντιμετωπίσω το άγχος.	.35
19. Συνήθως μπορώ να βρω τρόπους να ελέγξω τα συναισθήματά μου όταν το θέλω.	.44
22. Συχνά ανακατεύομαι σε καταστάσεις και αργότερα το μετανιώνω. (R)	.79
1. Δε δυσκολεύομαι καθόλου να εκφράσω τα συναισθήματά μου με λόγια.	.61
16. Συχνά δυσκολεύομαι να δείχνω στοργή στους κοντινούς μου ανθρώπους. (R)	.69
17. Συνήθως μπορώ να «μπω στη θέση του άλλου» και να καταλάβω τα συναισθήματά του.	.78
23. Συχνά, σταματώ αυτό που κάνω και συγκεντρώνομαι σε αυτό που νιώθω.	.33
28. Δυσκολεύομαι να δεθώ πολύ ακόμη και με όσους βρίσκονται πολύ κοντά μου. (R)	.56

Σημείωση. N=64. Η μέθοδος εξαγωγής ήταν Principal Components Analyses με Fixed number of factors (=4) και Rotation method: Varimax with Kaiser Normalization. Οι φορτίσεις των παραγόντων ήταν με απόλυτη τιμή πάνω από .30. Τα items για τα οποία πραγματοποιήθηκε αντιστροφή χαρακτηρίζονται με ένα (R).

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Η ανάλυση παραγόντων εξηγεί το 47.78 % της διασποράς του δείγματος. Οι ερωτήσεις 2 (R), 3, 5 (R) και 8 (R) αφαιρέθηκαν από τις επόμενες στατιστικές αναλύσεις, γιατί δεν ταίριαζαν θεωρητικά με τον παράγοντα τον οποίο φόρτιζαν. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες μικρές διαφοροποιήσεις σε σχέση με το πρωτότυπο ερωτηματολόγιο TEIQue-SF, με βάση τα στατιστικά δεδομένα της συγκεκριμένης έρευνας. Αρχικά, όσον αφορά της Κοινωνικότητας σχηματίστηκε με αρκετή ευκολία, εφόσον οι μεταβλητές οι οποίες τον φόρτιζαν ήταν συμβατές και θεωρητικά. Εξαίρεση αποτελεί η ερώτηση 30, η οποία με βάση τη βιβλιογραφία θα αναμένετο να φορτίζει τον παράγοντα του Αυτοελέγχου. Ωστόσο, θεωρητικά ταιριάζει και με τον παράγοντα της Κοινωνικότητας, τον οποίο φόρτιζε, γι' αυτό και επιλέχθηκε να ενταχθεί σε αυτόν για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης. Όσον αφορά τον παράγοντα της Ευημερίας, προστέθηκαν οι ερωτήσεις 14 (R) και 29, οι οποίες αφορούν την προσαρμοστικότητα, και σύμφωνα με τις στατιστικές αναλύσεις φόρτιζαν τον παράγοντα της ευημερίας. Οι παράγοντες του Αυτοελέγχου και της Συναισθηματικότητας σχηματίστηκαν με αρκετή ευκολία, εφόσον οι μεταβλητές οι οποίες τους φόρτιζαν ήταν συμβατές και θεωρητικά. Εξαίρεση αποτελεί η ερώτηση 13, η οποία φόρτιζε τον παράγοντα Αυτοελέγχου, ενώ με βάση τη βιβλιογραφία θα αναμένετο να φορτίζει τον παράγοντα της Συναισθηματικότητας. Η ερώτηση φάνηκε ότι ερμηνεύτηκε από τους συμμετέχοντες ως συμπεριφορά δυσκολίας αυτοελέγχου, γι' αυτό και μεταφέρθηκε στον παράγοντα αυτό για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, τον οποίο και φόρτιζε.

Ο δείκτης αξιοπιστίας που χρησιμοποιήθηκε για το TEIQue και TTCT-F ήταν Cronbach's Alpha. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το TEIQue, οι δείκτες είχαν ως εξής: $\alpha = .83$ (Παράγοντας 1: Κοινωνικότητα), $\alpha = .81$ (Παράγοντας 2: Ευημερία), $\alpha = .59$ (Παράγοντας 3: Αυτοέλεγχος), $\alpha = .64$ (Παράγοντα 4: Συναισθηματικότητα), ενώ ο γενικός $\alpha = .81$. Όλοι οι δείκτες

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

είναι αρκετά υψηλοί, με εξαίρεση τους δείκτες Αυτοελέγχου και Συναισθηματικότητας.

Συνεχίζοντας, ο δείκτης αξιοπιστίας του TTCT-F ήταν $\alpha=.69$.

Για την απάντηση των ερωτημάτων της παρούσας μελέτης πραγματοποιήθηκε απλής ανάλυση συσχετίσεων, με σκοπό να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ της ΣΝ και της δημιουργικότητας. Στους πίνακες 4, 5 και 6 φαίνονται αναλυτικά τα αποτελέσματα.

Πίνακας 4

Συντελεστές Συσχέτισης μεταξύ Συναισθηματικής Νοημοσύνης και Δημιουργικότητας στο συνολικό δείγμα (N=64)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ευχέρεια	1	.28**	.76**	.92**	.06	.08	-.01	.16	.13
2. Πρωτοτυπία		1	.20	.56**	.06	.17	-.19	.08	.03
3. Ευελιξία			1	.85**	.00	.09	.13	.16	.19
4. Συνολική Δημιουργικότητα				1	.05	.13	-.02	.17	.15
5. Ευημερία					1	.45**	-.04	.45**	.69**
6. Αυτοέλεγχος						1	.14	.39**	.76**
7. Συναισθηματικότητα							1	-.03	.42**
8. Κοινωνικότητα								1	.70**
9. Σύνολο Συναισθηματικής Νοημοσύνης									1

Σημείωση. * $p < .05$. ** $p < .01$.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, όπως αυτά απεικονίζονται στον Πίνακα 4, δεν εντοπίζονται στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ της ΣΝ και Δημιουργικότητας.

Πίνακας 5

Συντελεστές Συσχέτισης μεταξύ Συναισθηματικής Νοημοσύνης και Δημιουργικότητας στην Ομάδα Τεχνών.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ευχέρεια	1	.11	.73**	.78**	.16	-.01	-.03	.13	.14
2. Πρωτοτυπία		1	.19	.49**	.19	-.01	-.17	-.12	-.03
3. Ευελιξία			1	.86**	-.01	.02	-.06	.06	.07
4. Συνολική Δημιουργικότητα				1	.15	-.01	-.10	.10	.10
5. Ευημερία					1	.56**	.01	.50**	.81**
6. Αυτοέλεγχος						1	.09	.13	.70**
7. Συναισθηματικότητα							1	.09	.40*
8. Κοινωνικότητα								1	.65**
9. Σύνολο Συναισθηματικής Νοημοσύνης									1

Σημείωση. * $p < .05$. ** $p < .01$.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, όπως αυτά απεικονίζονται στον Πίνακα 5, δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ Συναισθηματικής Νοημοσύνης και Δημιουργικότητας στην Ομάδα Τεχνών.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Πίνακας 6

Συντελεστές Συσχέτισης μεταξύ Συναισθηματικής Νοημοσύνης και Δημιουργικότητας στην

Ομάδα Ελέγχου.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ευχέρεια	1	.52**	.80*	.96**	-.10	.25	-.07	.21	.13
2. Πρωτοτυπία		1	.20	.67**	-.13	.38*	-.24	.24	.13
3. Ευελιξία			1	.83**	.32	.20	.25	.23	.26
4. Συνολική Δημιουργικότητα				1	-.09	.34*	-.03	.28	.21
5. Ευημερία					1	.39*	-.10	.45**	.61**
6. Αυτοέλεγχος						1	.33	.54**	.84**
7. Συναισθηματικότητα							1	-.06	.46**
8. Κοινωνικότητα								1	.73**
9. Σύνολο									1
Συναισθηματικής Νοημοσύνης									

*Σημείωση. *p < .05. **p < .01.*

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, όπως αυτά απεικονίζονται στον Πίνακα 6, στην Ομάδα Ελέγχου εντοπίζεται μία χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση ($r=.38, p<.01$) μεταξύ της πρωτοτυπίας και του αυτοελέγχου. Εντοπίζεται επίσης μία χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση ($r=.34, p<.05$) μεταξύ της συνολικής δημιουργικότητας και του αυτοελέγχου.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Τέλος, πραγματοποιήθηκε απλή ανάλυση παλινδρόμησης με σκοπό να εκτιμηθεί ο βαθμός πρόβλεψης της μεταβλητής κριτηρίου (Y) από την προβλεπτική μεταβλητή (X), δηλαδή ο βαθμός πρόβλεψης της δημιουργικότητας από την ΣΝ. Ο Πίνακας 7 περιλαμβάνει τα μοντέλα πρόβλεψης $F(1,31)=5.3, p<.05$ και $F(1,31)= 4.2, p<.05$, αντίστοιχα, τα οποία ήταν στατιστικώς σημαντικά. Το μέγεθος επίδρασης της μεταβλητής του αυτοελέγχου στη μεταβλητή της πρωτοτυπίας είναι $R^2=.15$ και στη μεταβλητή της συνολικής δημιουργικότητας $R^2=.12$.

Πίνακας 7

Ανάλυση παλινδρόμησης που προβλέπει την πρωτοτυπία και την συνολική δημιουργικότητα από τις μετρήσεις αυτοελέγχου στην Ομάδα Ελέγχου.

	Εξαρτημένες Μεταβλητές			
	Πρωτοτυπία		Συνολική Δημιουργικότητα	
	β	R^2	β	R^2
Αυτοέλεγχος	.38*	.15	.34*	.12

Σημείωση. * $p < .05$

Η ανάλυση παλινδρόμησης έδειξε ότι η μεταβλητή αυτοελέγχου προβλέπει στατιστικώς σημαντικά την πρωτοτυπία ($\beta=.38, t=2.29, p<.05$). Έδειξε επίσης ότι η μεταβλητή του αυτοελέγχου προβλέπει στατιστικώς σημαντικά την συνολική δημιουργικότητα ($\beta=.34, t=2.04, p<.05$).

Σημειώνεται επίσης ότι πραγματοποιήθηκαν t-test για τα δύο δείγματα, σε όλες τις μεταβλητές δημιουργικότητας και ΣΝ. Δεν εντοπίστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στα επίπεδα δημιουργικότητας και ΣΝ μεταξύ των δύο δειγμάτων, παρά μόνο στον παράγοντα της κοινωνικότητας, ο οποίος ήταν στατιστικά σημαντικά υψηλότερος στην ομάδα ελέγχου.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Συζήτηση

Η παρούσα έρευνα έγινε με σκοπό να διερευνηθεί περαιτέρω μία γενική σχέση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας, αλλά και να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών υπό διαφορετικές συνθήκες και παράγοντες. Ο παράγοντας ο οποίος θέλαμε να δούμε κατά πόσο διαφοροποιεί τη σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών, ήταν η εμπειρία σε πεδία των τεχνών. Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας μελέτης αφορούσε το κατά πόσο υφίσταται μία γενική στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ΣΝ και της δημιουργικότητας/αποκλίνουσας σκέψης. Το δεύτερο ερώτημα αφορούσε στο αν τα επιμέρους συστατικά της ΣΝ προβλέπουν διαφοροποιημένα τη δημιουργικότητα ή συγκεκριμένες διαστάσεις της δημιουργικότητας. Το τελευταίο ερώτημα αφορούσε το κατά πόσο η εμπειρία του φοιτητή από το χώρο των τεχνών, διαφοροποιεί τη σχέση-συσχέτιση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας.

Όπως φάνηκε μέσα από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας δεν εντοπίζεται συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών ούτε και μεταξύ των επιμέρους διαστάσεων τους. Η θέση αυτή φαίνεται να συμφωνεί με τα ερευνητικά ευρήματα των Furnham (2016) και Ivcevic και συνεργατών (2007). Ωστόσο τα ευρήματα αυτά φαίνεται να μην συμφωνούν με τα αποτελέσματα της έρευνας των Olatoye και συνεργατών (2010), σύμφωνα με τα οποία εντοπίζεται μία θετική χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Μία χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών φαίνεται να υποστηρίζεται και από τα ερευνητικά ευρήματα των Takeuchi και συνεργατών (2015), Tripathi (2019) καθώς και των Tu και συνεργατών (2020). Η διαφοροποίηση αυτή ως προς στα ερευνητικά ευρήματα ενδεχομένως να οφείλεται στο γεγονός ότι στις έρευνες που εντοπίστηκε μία χαμηλή προς μέτρια συσχέτιση, ο αριθμός των συμμετεχόντων κυμαινόταν από 100 μέχρι 750 συμμετέχοντες. Στη παρούσα

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

μελέτη συμμετείχαν 64 φοιτητές, κάτι το οποίο ενδεχομένως να μειώνει την αντιπροσωπευτικότητα του συγκεκριμένου δείγματος σε σχέση με έρευνες στις οποίες συμμετείχαν μεγαλύτερα δείγματα. Επιπλέον, όσον αφορά τις έρευνες των Furnham (2016) και Incevic και συνεργατών (2007), στις οποίες όπως προαναφέρθηκε δεν εντοπίστηκαν στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις, αξίζει να σημειωθεί ότι οι συμμετέχοντες στο δείγμα της εκάστοτε έρευνας ήταν μεγαλύτερης ηλικίας. Αυτό ενδεχομένως να σημαίνει υψηλότερα επίπεδα ΣΝ και χαμηλότερα επίπεδα δημιουργικότητας, και συνεπώς διαφορετικά μοτίβα συσχετίσεων μεταξύ των δύο μεταβλητών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης δεν φαίνεται οι επιμέρους διαστάσεις των δύο μεταβλητών να συσχετίζονται μεταξύ τους ή να εμφανίζουν σχέσεις πρόβλεψης. Τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται να έρχονται σε αντιπαράθεση με τα ευρήματα της έρευνας των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011), σύμφωνα με τα οποία φάνηκε ότι το χαρακτηριστικό της κοινωνικότητας προέβλεπε σημαντικά, σε μέτριο βαθμό, την αποκλείουσα-δημιουργική σκέψη. Αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνεται και από την έρευνα των Sanchez-Ruiz και συνεργατών (2015) σε φοιτητές από τεχνικές και φυσικές επιστήμες, κοινωνικές επιστήμες και τέχνες, αλλά και από την έρευνα των Şahin και συνεργατών (2016), στα πλαίσια της οποίας φάνηκε ότι η κοινωνικότητα μπορούσε να προβλέψει σημαντικά (με χαμηλές έως μέτριες συσχετίσεις) διάφορες διαστάσεις δημιουργικής συμπεριφοράς. Η διαφοροποίηση αυτή ως προς τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης σε σύγκριση με άλλες έρευνες οφείλεται ενδεχομένως και πάλι στον μεγαλύτερο αριθμό δείγματος στις συγκεκριμένες μελέτες. Επίσης η συσχέτιση που εντοπίζεται μεταξύ κοινωνικότητας και διαστάσεων δημιουργικής συμπεριφοράς στην έρευνα Şahin και συνεργατών (2016) ενδεχομένως να προκύπτει λόγω κοινής συγκλίνουσας

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

εγκυρότητας μεταξύ των εργαλείων μέτρησης των δύο μεταβλητών με το ερωτηματολόγιο Big Five Factor Markers from the International Personality Item Pool (Goldberg, 1999; Goldberg et al., 2006; Kaufman, 2012).

Σε σχέση με το τρίτο ερώτημα της παρούσας έρευνας διαφάνηκε ότι στο δείγμα της ομάδας ελέγχου εντοπίστηκε μία χαμηλή συσχέτιση μεταξύ της διάστασης του αυτοελέγχου με την πρωτοτυπία και τη συνολική δημιουργικότητα. Το εύρημα αυτό φαίνεται να συμφωνεί με τα ευρήματα των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011) σε φοιτητικό πληθυσμό, σύμφωνα με τα οποία εντοπιζόταν μία ελαφρώς θετική συσχέτιση μεταξύ του αυτοελέγχου και της αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης σε φοιτητές που δεν προέρχονταν από τους κλάδους των τεχνών. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνονται και από την έρευνα των Sanchez-Ruiz και συνεργατών (2015), σε φοιτητικό επίσης πληθυσμό. Ωστόσο, στα πλαίσια των ευρημάτων των ερευνών αυτών φαίνεται να εντοπίστηκε επίσης μία αρνητική συσχέτιση μεταξύ του αυτοελέγχου και της αποκλείουσας-δημιουργικής σκέψης σε φοιτητές που προέρχονταν από τους κλάδους των τεχνών (καλών τεχνών, μουσικής και δράματος). Στην παρούσα μελέτη την Ομάδα Τεχνών δεν αποτελείτο από φοιτητές που προέρχονταν αποκλειστικά από τους κλάδους των τεχνών, αλλά από φοιτητές που προέρχονταν από διάφορους κλάδους του Πανεπιστημίου Κύπρου και οι οποίοι είχαν κάποια εμπειρία στα πεδία των τεχνών. Ενδεχομένως η εμπειρία αυτή να μην ήταν αντιπροσωπευτική και ανάλογη της εμπειρίας που λαμβάνουν φοιτητές των καλών και εφαρμοσμένων τεχνών. Συνεπώς, στο γεγονός αυτό ενδέχεται να οφείλεται η αποτυχία στην εύρεση μίας αρνητικής συσχέτισης μεταξύ αυτοελέγχου και δημιουργικότητας στην παρούσα μελέτη. Τέλος, το γεγονός ότι, στην Ομάδα Ελέγχου, ο αυτοέλεγχος προέβλεπε θετικά την πρωτοτυπία και τη συνολική δημιουργικότητα, ενώ στο συνολικό δείγμα όχι, φανερώνει μία διαφοροποίηση στο δείγμα που προέκυψε από τις εμπειρίες σε πεδία των τεχνών.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Συνεισφορά στην επιστημονική έρευνα της σχέσης της Δημιουργικότητας με τη Συναισθηματική Νοημοσύνη

Η μελέτη της σχέσης μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας αποτελεί ένα σχετικά νέο ζήτημα στο χώρο της μελέτης των δύο αυτών μεταβλητών. Η πραγματικότητα είναι ότι η συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών κυμαίνεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, ακόμα και σε έρευνες που την εντοπίζουν. Η δυσκολία στην απόδοση ενός κοινώς αποδεχτού ορισμού στις δύο αυτές πολυσύνθετες μεταβλητές, ενδεχομένως να αποτελεί ένα εμπόδιο στη μελέτη της μεταξύ τους σχέσης και στην επαλήθευση των αντιστοίχων θεωρητικών θέσεων. Η παρούσα μελέτη αποτελεί μία προσπάθεια προσθήκης και επαλήθευσης δεδομένων της επιστημονικής κοινότητας και βιβλιογραφίας, παρά τις ιδιαιτερότητες των μεταβλητών της ΣΝ και δημιουργικότητας. Η παρούσα μελέτη φαίνεται να έχει επιβεβαιώσει αρκετά από τα αποτελέσματα προηγούμενων ερευνών, όπως αυτά των Sánchez-Ruiz και συνεργατών (2011) και Sanchez-Ruiz και συνεργατών (2015). Ταυτόχρονα, μέσα από την παρούσα μελέτη αναδεικνύεται η ανάγκη επιλογής δείγματος με πολύ συγκεκριμένα κριτήρια ώστε να υπάρξει πιθανότητα επλήθευσης των ευρημάτων προηγούμενων ερευνών.

Ερευνητικοί Περιορισμοί

Πλεονέκτημα για την παρούσα μελέτη αποτελεί το γεγονός ότι το δείγμα ήταν αντιπροσωπευτικό των φοιτητών του Πανεπιστημίου Κύπρου, με φοιτητές που προέρχονταν από διάφορες σχολές. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν κυρίως γυναίκες, γεγονός που ενδεχομένως να μειώνει την εγκυρότητα και τη δυνατότητα γενίκευσης της έρευνας στον γενικό πληθυσμό.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Εισηγήσεις για μελλοντικές έρευνες και σύνοψη

Συνοψίζοντας, διαφαίνεται πως η παρούσα μελέτη καλύπτει ένα μεγάλο εύρος πληροφοριών δίνοντας σημαντικές και χρήσιμες απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν αρχικά. Η σχέση μεταξύ ΣΝ και δημιουργικότητας φαίνεται αποτελεί ένα σχετικά νέο ζήτημα στη βιβλιογραφία, με αρκετά ωστόσο εμπόδια και ιδιαιτερότητες ωστόσο ως προς την διερεύνηση του. Θα ήταν χρήσιμο σε μελλοντικές έρευνες να χρησιμοποιηθούν μεγαλύτερα δείγματα και άτομα που προέρχονται από διάφορους κλάδους σπουδών.

Καταληκτικά, τα ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από την επιστημονική κοινότητα και την εκπαίδευση γενικότερα. Η δημιουργικότητα είναι κάτι το οποίο έχει περιοριστεί στις μέρες μας, ιδίως στις νέες γενιές. Ο εντοπισμός διαφόρων παραγόντων που την επηρεάζουν, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση και ανάπτυξη της στους μαθητές και στους νέους. Τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι συμβούλοι και μέντορες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τέτοιου είδους πληροφορίες, με σκοπό να ενεργοποιήσουν και να αναπτύξουν το δημιουργικό δυναμικό των μαθητών τους μέσω μιας πιο στοχευμένης διδακτικής προσέγγισης. Για παράδειγμα, ένας τρόπος για να ενισχυθεί η δημιουργικότητα των μαθητών και των νέων σήμερα, θα μπορούσε να ήταν η διευκόλυνση των ευκαιριών εξάσκησης της δημιουργικής σκέψης υπό διαφορετικές συνθήκες και μαθήματα, και υπό τα πλαίσια μίας ποικιλίας συναισθηματικά φορτισμένων καταστάσεων. Συνεπώς, σκοπός είναι η καλύτερη κατανόηση των δύο μεταβλητών και της σχέσης μεταξύ τους, έτσι ώστε μελλοντικά να διαμορφωθούν, ενδεχομένως, τρόποι μέσα από τους οποίους να μπορούν να καλλιεργηθούν και να αναπτυχθούν οι συγκεκριμένοι τομείς της ανθρώπινης συμπεριφοράς και ψυχολογίας.

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Βιβλιογραφία

- Austin, E. J., Saklofske, D. H., & Egan, V. (2005). Personality, well-being and health correlates of trait emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 38(3), 547-558.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.05.009>
- Barron, F. (1988). Putting creativity to work. *The nature of creativity*, 76-98.
- Batey, M., Rawles, R., & Furnham, A. (2009). Divergent thinking and interview ratings. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 27(1), 57-67.
<https://doi.org/10.1177/0734282908322584>
- Bindu, P., & Thomas, I. (2006). Gender differences in emotional intelligence. *Psychological studies-university of calicut*, 51(4), 261.
- Clapham, M. M. (2001). The effects of affect manipulation and information exposure on divergent thinking. *Creativity Research Journal*, 13(3-4), 335-350.
https://doi.org/10.1207/S15326934CRJ1334_11
- Cramond, B., Kim, K. H., & VanTassel-Baska, J. (2010). The relationship between creativity and intelligence. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511763205.025>
- Cramond, B., Matthews-Morgan, J., Bandalos, D., & Zuo, L. (2005). A report on the 40-year follow-up of the Torrance Tests of Creative Thinking: Alive and well in the new millennium. *Gifted Child Quarterly*, 49(4), 283-291.
<https://doi.org/10.1177/001698620504900402>
- Cramond, B., Kim, K. H., & VanTassel-Baska, J. (2010). The relationship between creativity and intelligence. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511763205.025>
- Furnham, A., Crump, J., Batey, M., & Chamorro-Premuzic, T. (2009). Personality and ability predictors of the “Consequences” Test of divergent thinking in a large non-student

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

sample. *Personality and Individual Differences*, 46(4), 536-540.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.12.007>

Furnham, A. (2016). The relationship between cognitive ability, emotional intelligence and creativity. *Psychology*, 7(2), 193-197. [10.4236/psych.2016.72021](https://doi.org/10.4236/psych.2016.72021).

Geher, G., Betancourt, K., & Jewell, O. (2017). The link between emotional intelligence and creativity. *Imagination, Cognition and Personality*, 37(1), 5-22.

<https://doi.org/10.1177/0276236617710029>

Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several five-factor models. *Personality psychology in Europe*, 7(1), 7-28.

Goldberg, L. R., Johnson, J. A., Eber, H. W., Hogan, R., Ashton, M. C., Cloninger, C. R., & Gough, H. G. (2006). The international personality item pool and the future of public-domain personality measures. *Journal of Research in personality*, 40(1), 84-96.

<https://doi.org/10.1016/j.jrp.2005.08.007>

Goleman, D. (1998). The emotional intelligence of leaders. *Leader to leader*, 1998(10), 20-26. <https://doi.org/10.1002/ltl.40619981008>

Gough, H. G. (1979). A creative personality scale for the adjective check list. *Journal of personality and social psychology*, 37(8), 1398. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.37.8.1398>

Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3-14. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1967.tb00002.x>

Guilford, J. P. (1967). The nature of human intelligence.

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- He, L., Mao, Y., Sun, J., Zhuang, K., Zhu, X., Qiu, J., & Chen, X. (2018). Examining brain structures associated with emotional intelligence and the mediated effect on trait creativity in young adults. *Frontiers in psychology, 9*, 925. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00925>
- Hee Kim, K. (2006). Is creativity unidimensional or multidimensional? Analyses of the Torrance Tests of Creative Thinking. *Creativity Research Journal, 18*(3), 251-259. https://doi.org/10.1207/s15326934crj1803_2
- Hoffmann, J., & Russ, S. (2012). Pretend play, creativity, and emotion regulation in children. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 6*(2), 175. <https://doi.org/10.1037/a0026299>
- Ivcevic, Z., & Brackett, M. A. (2015). Predicting creativity: Interactive effects of openness to experience and emotion regulation ability. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 9*(4), 480. <https://doi.org/10.1037/a0039826>
- Ivcevic, Z., Brackett, M. A., & Mayer, J. D. (2007). Emotional intelligence and emotional creativity. *Journal of personality, 75*(2), 199-236. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2007.00437.x>
- Kaufman, J. (2018). Creativity as a stepping stone toward a brighter future. *Journal of Intelligence, 6*(2), 21. <https://doi.org/10.3390/jintelligence6020021>
- Kaufman, J. C. (2012). Counting the muses: development of the Kaufman domains of creativity scale (K-DOCS). *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 6*(4), 298. <https://doi.org/10.1037/a0029751>
- Kaufman, J. C. (2016). *Creativity 101*. Springer publishing company.
- Kaufman, J. C., Plucker, J. A., & Baer, J. (2008). *Essentials of creativity assessment*. John Wiley & Sons.

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- Kim, K. H. (2006). Can we trust creativity tests? A review of the Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT). *Creativity research journal*, 18(1), 3.
- Kim, K. H. (2017). The torrance tests of creative thinking-figural or verbal: Which one should we use?. *Creativity. Theories–Research-Applications*, 4(2), 302-321. [DOI: 10.1515/ctra-2017-0015](https://doi.org/10.1515/ctra-2017-0015)
- MacKinnon, D. W. (1962). The nature and nurture of creative talent. *American psychologist*, 17(7), 484. <https://doi.org/10.1037/h0046541>
- Martínez-Marín, M. D., Martínez, C., & Paterna, C. (2021). Gendered self-concept and gender as predictors of emotional intelligence: A comparison through of age. *Current Psychology*, 40(9), 4205-4218. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00904-z>
- Martins, A., Ramalho, N., & Morin, E. (2010). A comprehensive meta-analysis of the relationship between emotional intelligence and health. *Personality and individual differences*, 49(6), 554-564. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.05.029>
- Mayer, J. D., & Geher, G. (1996). Emotional intelligence and the identification of emotion. *Intelligence*, 22(2), 89-113. [https://doi.org/10.1016/S0160-2896\(96\)90011-2](https://doi.org/10.1016/S0160-2896(96)90011-2)
- Mayer, J. D., & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *intelligence*, 17(4), 433-442. [https://doi.org/10.1016/0160-2896\(93\)90010-3](https://doi.org/10.1016/0160-2896(93)90010-3)
- Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Salovey, P. (1997). Emotional Intelligence Meets.
- Mayer, J. D., Roberts, R. D., & Barsade, S. G. (2008). Human abilities: Emotional intelligence. *Annual review of Psychology*, 59(1), 507-536. [doi: 10.1146/annurev.psych.59.103006.093646](https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093646)

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. R. (2004). TARGET ARTICLES:" Emotional Intelligence: Theory, Findings, and Implications". *Psychological inquiry*, 15(3), 197-215.
https://doi.org/10.1207/s15327965pli1503_02
- Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2001). Emotional intelligence as a standard intelligence.
- Mishra, S. (2014). Creative thinking of high school students in relation to their emotional intelligence. *Journal of Psychology and Behavioral Science*, 2(2), 197-204.
- Noorafshan, L., & Jowkar, B. (2013). The effect of emotional intelligence and its components on creativity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 791-795.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.648>
- Olatoye, R. A., Akintunde, S. O., & Yakasi, M. I. (2010). Emotional intelligence, creativity and academic achievement of business administration students. *Electronic journal of research in educational psychology*, 8(2), 763-786.
- Pavlova, E. M., & Kornilova, T. V. (2013). Creativity and tolerance for uncertainty predict the engagement of emotional intelligence in personal decision making. *Psychology in Russia: State of the Art. Scientific Yearbook*, 6(4), 34-46.
- Petrides, K. V. (2009). Psychometric properties of the trait emotional intelligence questionnaire (TEIQue). In *Assessing emotional intelligence* (pp. 85-101). Springer, Boston, MA.
https://doi.org/10.1007/978-0-387-88370-0_5
- Petrides, K. V., & Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European journal of personality*, 15(6), 425-448. <https://doi.org/10.1002/per.416>

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- Petrides, K. V., Frederickson, N., & Furnham, A. (2004). The role of trait emotional intelligence in academic performance and deviant behavior at school. *Personality and individual differences*, 36(2), 277-293. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00084-9](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00084-9)
- Petrides, K. V., Furnham, A., & Mavroveli, S. (2007a). Trait emotional intelligence: Moving forward in the field of EI. *Emotional intelligence: Knowns and unknowns*, 4, 151-166.
- Petrides, K. V., Pita, R., & Kokkinaki, F. (2007b). The location of trait emotional intelligence in personality factor space. *British journal of psychology*, 98(2), 273-289. <https://doi.org/10.1348/000712606X120618>
- Plucker, J. A., Beghetto, R. A., & Dow, G. T. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologists? Potentials, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational psychologist*, 39(2), 83-96. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3902_1
- Runco, M. A. (2007). Creativity: Theories and Themes: Research. *Development and Practice*. Amsterdam: Elsevier.
- Runco, M. A. (2008). Commentary: Divergent thinking is not synonymous with creativity. <https://doi.org/10.1037/1931-3896.2.2.93>
- Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity research journal*, 24(1), 92-96. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.650092>
- Ruth, J. E., & Birren, J. E. (1985). Creativity in adulthood and old age: Relations to intelligence, sex and mode of testing. *International Journal of Behavioral Development*, 8(1), 99-109. <https://doi.org/10.1177/016502548500800107>

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- Şahin, F. (2016). General intelligence, emotional intelligence and academic knowledge as predictors of creativity domains: A study of gifted students. *Cogent Education*, 3(1), 1218315. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1218315>
- Şahin, F., Özer, E., & Deniz, M. E. (2016). The predictive level of emotional intelligence for the domain-specific creativity: a study on gifted students. *Egitim Ve Bilim*, 41(183).
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*, 9(3), 185-211. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>
- Sánchez-Ruiz, M. J., Hernández-Torrano, D., Pérez-González, J. C., Batey, M., & Petrides, K. V. (2011). The relationship between trait emotional intelligence and creativity across subject domains. *Motivation and Emotion*, 35(4), 461-473. <https://doi.org/10.1007/s11031-011-9227-8>
- Sanchez-Ruiz, M. J., Pérez-González, J. C., Romo, M., & Matthews, G. (2015). Divergent thinking and stress dimensions. *Thinking Skills and Creativity*, 17, 102-116. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2015.06.005>
- Simonton, D. K. (1999). Creativity from a historiometric perspective. *Handbook of creativity*, 116-133.
- Stamatopoulou, M., Galanis, P., & Prezerakos, P. (2016). Psychometric properties of the Greek translation of the trait emotional intelligence questionnaire-short form (TEIQue-SF). *Personality and Individual Differences*, 95, 80-84. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.035>
- Sternberg, R. J. (2006). Creating a vision of creativity: The first 25 years. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, (1), 2. <https://doi.org/10.1037/1931-3896.S.1.2>

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

- Sternberg, R. J., & Lubart, T. I. (1991). An investment theory of creativity and its development. *Human development*, 34(1), 1-31. <https://doi.org/10.1159/000277029>
- Sternberg, R. J., & Lubart, T. I. (1995). *Defying the crowd: Cultivating creativity in a culture of conformity*. Free press.
- Takeuchi, H., Tomita, H., Taki, Y., Kikuchi, Y., Ono, C., Yu, Z., ... & Kawashima, R. (2015). The associations among the dopamine D2 receptor Taq1, emotional intelligence, creative potential measured by divergent thinking, and motivational state and these associations' sex differences. *Frontiers in psychology*, 6, 912. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00912>
- Tripathi, M. (2019). A Study on the Relationship Between Emotional Intelligence and Creativity of the Undergraduate Students in Kolkata. *Journal of Psychosocial Research*, 14(1). **DOI:** 10.32381/JPR.2019.14.01.8
- Tu, C., Guo, J., Hatcher, R. C., & Kaufman, J. C. (2020). The relationship between emotional intelligence and domain-specific and domain-general creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 54(2), 337-349. <https://doi.org/10.1002/jocb.369>
- Urquijo, I., Extremera, N., & Azanza, G. (2019). The contribution of emotional intelligence to career success: Beyond personality traits. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(23), 4809. <https://doi.org/10.3390/ijerph16234809>
- Williams, C., Daley, D., Burnside, E., & Hammond-Rowley, S. (2009). Measuring emotional intelligence in preadolescence. *Personality and Individual Differences*, 47(4), 316-320. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.03.019>
- Wolfradt, U., Felfe, J., & Köster, T. (2002). Self-perceived emotional intelligence and creative personality. *Imagination, Cognition and Personality*, 21(4), 293-309. <https://doi.org/10.2190/B3HK-9HCC-FJBX-X2G8>

**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ
ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**

Xu, X., Liu, W., & Pang, W. (2019). Are emotionally intelligent people more creative? A meta-analysis of the emotional intelligence–creativity link. *Sustainability*, *11*(21), 6123.

<https://doi.org/10.3390/su11216123>

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;

Περιεχόμενα παραρτήματος

Παράρτημα 1: Έντυπο ενημέρωσης και συγκατάθεσης συμμετέχοντα

Έρευνα για την Δημιουργικότητα και τη Συναισθηματική Νοημοσύνη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξεταστεί η σχέση μεταξύ Δημιουργικότητας και Συναισθηματικής Νοημοσύνης σε διάφορους πληθυσμούς. Η έρευνα διεξάγεται από την Χρύσω Νικολάου, μεταπτυχιακή φοιτήτρια του προγράμματος Σχολικής Ψυχολογίας, με επίπτη τον ακαδημαϊκό καθηγητή ψυχολογίας Δρ. Γεώργιο Σπανούδη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Η έρευνα αποτελείται από δύο μέρη: τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που αφορά τη Συναισθηματική Νοημοσύνη, διάρκειας 5-10 λεπτών, και τη διεκπαιρέωση του τεστ Δημιουργικότητας, διάρκειας 30 περίπου λεπτών. Για τους σκοπούς της έρευνας καλείστε να συμπληρώσετε ακόμη μερικές ερωτήσεις που αφορούν δημογραφικά στοιχεία.

Σημειώνεται ότι η συμμετοχή στην έρευνα είναι εθελοντική και ο κάθε συμμετέχοντας έχει το δικαίωμα οποιαδήποτε στιγμή να αποχωρήσει. Η συλλογή δεδομένων είναι ανώνυμη.

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή απορία προκύψει, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με την ερευνήτρια Χρύσω Νικολάου στο email: nikolaou.chryso@ucy.ac.cy ή με τον επίπτη καθηγητή Δρ. Γεώργιο Σπανούδη στο email: spanoud@ucy.ac.cy .

Σημειώστε ν για τη συμμετοχή σας στην έρευνα:

- Δηλώνω υπεύθυνα ότι έχω διαβάσει και κατανοήσει τα πιο πάνω και δίνω τη συγκατέθεση μου για συμμετοχή στην έρευνα.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΠΟΙΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ;**Παράρτημα 2: Έντυπο δημογραφικών στοιχείων συμμετεχόντων**

Παρακαλώ απαντήστε στις πιο κάτω ερωτήσεις.

1. Παρακαλώ κατάγραψε την ημερομηνία γέννησης σου.

2. Φύλο (σημείωσε ν σε ό,τι ισχύει)

Άντρας ____

Γυναίκα ____

3. Παρακαλώ κατάγραψε το τμήμα και την σχολή των σπουδών σου.

4. Επίπεδο σπουδών (σημείωσε ν σε ό,τι ισχύει)

Προπτυχιακό ____

Μεταπτυχιακό ____

5. Έτος σπουδών

6. Παρακαλώ κατάγραψε το πανεπιστήμιο φοίτησης σου (π.χ. Πανεπιστήμιο Κύπρου).

7. Ασχολείσαι με κάποιο από τα εξής; (Σημείωσε ν σε ό,τι ισχύει. Μπορείς να δώσεις περισσότερες από μία απαντήσεις)

A) Χορός ____

B) Θέατρο ____

Γ) Μουσική ____

Δ) Τέχνη ____

E) Όχι δεν ασχολούμαι με κανένα απο αυτά ____

8. Αν δήλωσες ότι ασχολείσαι με το Χορό/Μουσική/Τέχνη/Θέατρο, παρακαλώ κατέγραψε τη συχνότητα και τα χρόνια ενασχόλησης σου.

(π.χ. χορός/ 3 ώρες τη βδομάδα/ 3 χρόνια)

(π.χ. τέχνη/ 1 ώρα τη βδομάδα/1 χρόνο)
